

THEATER

T8.2

Van thema tot toneelstuk

Opdracht

Maak een toneelstuk aan de hand van een thema

<i>Groep:</i>	8
<i>Tijdsduur:</i>	60 minuten + extra tijd voor punt 8, 9 en 10
<i>Kijken:</i>	10 minuten
<i>Maken:</i>	40 minuten
<i>Verwoorden:</i>	10 minuten

Materialen:

- groot vel papier en stiften
- thema's (bijlage 7)
- eventueel: Draaiboek voor voorstelling (bijlage 6)
- optioneel: instructiefilmpje *Showtime!*
www.cultuurtrain.nl/theater

Spelelementen:

de 5 W's, regieaanwijzingen

Leerdoelen

Kies een van onderstaande leerdoelen of formuleer zelf een leerdoel dat past bij het niveau van de groep.

KIJKEN (EN LUISTEREN)

De leerlingen hebben kennis van verschillende stijlen en termen zoals: tableau vivant, roloupbouw, tijd, situatie, gebaar, handeling, mimiek en beweging en kunnen deze herkennen en benoemen en gebruiken in eigenspel en dat van anderen. De leerlingen hebben kennis van de verschillende beroepen in theater; toneelschrijver, recensent, acteur, regisseur, decorbouwer, lichttechnicus.

De leerlingen ontlene inspiratie aan een theaterbezoek en het spel van acteurs. Bekijken theatervormen uit de eigen cultuur en uit andere culturen.

De leerlingen bezoeken een toneelvoorstelling buiten school. Ze gebruiken dit om hun eigen kijk op theater te verdiepen.

MAKEN

De leerlingen kunnen een scène maken met de 5 W's (WIE, WAT, WAAR, WANNEER en WAAROM) en leren rollen te spelen met gebruik van hoge en lage status.

De leerlingen leren werken met vaste tekst, zoals een dialoog.

De leerlingen kunnen n.a.v. een thema of een zelfgemaakt of bestaand verhaal een groter toneelstuk maken, bestaande uit verschillende scènes, en kunnen daar persoonlijke keuzes in maken; ze maken zelfstandig afspraken over inhoud, uitwerking en presentatie.

De leerlingen kunnen een eenvoudig uitvoeringsplan maken voor een voorstelling m.b.v. decor, rekvisieten, licht- en geluidstechniek, kostuums, repetities, première.

VERWOORDEN

De leerlingen geven en ontvangen feedback en geven suggesties hoe de feedback te verwerken in een vervolgspeelopdracht. De leerlingen kunnen een mening geven en formuleren n.a.v. een toneelvoorstelling.

De leerlingen kunnen reflecteren op vormen van drama uit eigen en andere culturen. Ze kunnen het dramatische effect van het gebruik van o.a. muziek, licht, decor, enz. benoemen.

De leerlingen maken bij het bespreken van drama gebruik van de volgende begrippen: emotie en spanning, verbaal en non-verbaal, generale en première.

KIJKEN!

Voorbereiding

Bedenk welk KIJK- (en LUISTER-)leerdoel je wilt benadrukken.

Lessuggestie

Opwarming

1. De leerlingen staan in een kring. Klap in je handen en wijs direct met gestrekte arm naar een leerling, die klapt vervolgens ook en wijst weer naar een ander kind, enz. Houd het tempo hoog.

2. Jullie gaan tellen (van een tot vier bij een oneven aantal en een tot vijf bij een even aantal leerlingen). Jij begint en zegt 'een'. De leerling naast je zegt: 'twee', die daarnaast 'drie', enz. Nadat het tellen een keer de kring is rondgegaan, wordt 'een' vervangen door een klap in de handen.
De volgende ronde wordt ook 'twee' vervangen door een stamp op de grond, de ronde daarna ook 'drie' door een sprong in de lucht, daarna 'vier' door een draai om de eigen as. 'Vijf' vervangen we door het schudden met de billen.

Bespreek een aantal actuele thema's (zie bijlage 7 voor suggesties). Onderzoek welke geschikt zijn voor een toneelvoorstelling door met de leerlingen te bespreken wat voor scènes er gemaakt kunnen worden en of die haalbaar zijn. Kies uiteindelijk een thema en maak een mind map: schrijf midden op een groot vel papier het gekozen thema en laat de leerlingen alles wat met dit thema te maken heeft er omheen schrijven. Bekijk welke onderwerpen elkaar overlappen en kies ongeveer vijf verschillende onderwerpen uit. Hiermee gaan de leerlingen straks een scène maken. De volgorde is nog niet belangrijk.

MAKEN!

Vorbereitung

Bedenk welk MAAK-leerdoel je wilt benadrukken en wat hiervoor nodig is.

Instructie

1. Verdeel de leerlingen in net zo veel groepen als er onderwerpen voor het thema zijn.
2. Laat ze een scène maken waarin minstens twee verschillende emoties voorkomen en de vijf W's duidelijk aan bod komen:
 - WIE speelt je?
 - WAT is er aan de hand? (het conflict of gebeurtenis)
 - WAAR speelt het zich af? (de ruimte)
 - WANNEER speelt het zich af? (nu, vroeger, toekomst, oertijd)
 - WAAROM? (Wat is de reden voor de emotie? Waarom gebeurt dit? Waarom is het belangrijk om deze scène te spelen?)
3. Geef een kwartier voorbereidingstijd.
4. Laat elk groepje zijn scène spelen voor de rest van de klas (zie hieronder bij Showtime!)
5. Bespreek als alle groepjes geweest zijn met de leerlingen welke scènes geschikt zijn om één verhaal van te maken.
6. Bepaal de volgorde en eventuele aanpassingen aan scènes om het verhaal kloppend te maken.
7. Speel de scènes in de juiste volgorde.

Bij extra tijd of vervolgles:

8. Bespreek de les na en laat de leerlingen suggesties en feedback verwerken. Geef ze hiervoor vijf minuten de tijd.
9. Laat de leerlingen eventueel het verhaal uitschrijven. Dat hoeft niet letterlijk in dialogen, ze mogen ook alleen de afspraken en de strekking van het verhaal vastleggen.
10. Maak er een echte voorstelling van en nodig publiek uit. Bedenk wat er allemaal bij komt kijken, zoals decor, kleding, rekwisieten, uitnodigingen, posters, grime, techniek, enz. (zie bijlage 6 voor een checklist).

Showtime!

De leerlingen die niet spelen zijn het publieke en zitten aan een kant van het lokaal. Richt de rest van het lokaal zo in dat er voldoende ruimte is om te spelen. Leg de regels voor het spelen voor publiek uit. Gebruik hiervoor eventueel het instructiefilmpje **Showtime!**

- 1 stilte tijdens de scène!
- 2 vraag of de spelers klaar staan
- 3 vraag of het publiek stil is
- 4 roep 'Actie!'

Dan pas begint de scène.

Na het spelen van een groepje wordt er feedback gegeven (zie VERWOORDEN).

VERWOORDEN!

Vorbereitung

Bedenk welk VERWOORD-leerdoel je wilt benadrukken en wat hiervoor nodig is.

Reflectie

De reflectie komt voor een deel direct na de gespeelde scène en niet per se aan het einde van de les.

- Hoe vond je het om feedback te krijgen op de door jou gemaakte en gespeelde scène?
- Was het makkelijk of moeilijk om de feedback te verwerken in de nieuwe scène?
- Lukte het goed om samen met je klasgenoten, van de scènes een kloppend verhaal te maken?
- Vind je het leuker om met vaste tekst en afspraken te werken of om te improviseren?
- Welke andere taken dan spelen vind je leuk om te doen? Denk aan decorbouw, teksten schrijven, kostuums verzorgen, enz.

Beoordeling

Om deze opdracht te beoordelen kun je bijlage 3 als leidraad gebruiken.